

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МИКОЛАЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ЕКОНОМІКИ ТА УПРАВЛІННЯ
ФАКУЛЬТЕТ МЕНЕДЖМЕНТУ
КАФЕДРА ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ ТА АДМІНІСТРУВАННЯ І
МІЖНАРОДНОЇ ЕКОНОМІКИ

ІНВЕСТИЦІЙНЕ ПРАВО

методичні рекомендації
для практичних занять здобувачів першого (бакалаврського) рівня
вищої освіти ОПП «Менеджмент» спеціальності 073 «Менеджмент»
денної форми здобуття вищої освіти

МИКОЛАЇВ

2022

УДК 346.543
I-58

Друкується за рішенням науково-методичної комісії факультету менеджменту Миколаївського національного аграрного університету протокол № 3 від 15.12.2022 року.

Укладач:

- Н.О.Шишпанова – канд. екон. наук, доцент, доцент кафедри публічного управління та адміністрування і міжнародної економіки, Миколаївський національний аграрний університет, м. Миколаїв
- Ю.А.Кормишкін – д-р екон. наук, доцент, доцент кафедри публічного управління та адміністрування і міжнародної економіки, Миколаївський національний аграрний університет, м. Миколаїв

Рецензенти:

- А.С.Полторак – д-р. екон. наук, доцент, завідувач кафедри менеджменту та меркетингу, Миколаївський національний аграрний університет, м. Миколаїв;
- О.С.Біліченко – канд. екон. наук, доцент, доцент кафедри економічної теорії і суспільних наук, Миколаївський національний аграрний університет, м. Миколаїв

ЗМІСТ

ПЕРЕДМОВА.....	4
СТРУКТУРНО-ЛОГІЧНА СХЕМА ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ.....	8
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА ІНВЕСТИЦІЙНОГО ПРАВА.....	
Тема 1. Поняття інвестиційного права та його система.....	9
Тема 2. Загальні положення інвестиційної діяльності. Поняття, сутність і види інвестицій.....	14
Тема 3. Державне регулювання інвестиційної діяльності.....	19
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. ПРАВОВІ ОСНОВИ ФОРМ ІНВЕСТУВАННЯ	
Тема 4. Правове регулювання договірної форми інвестування.....	28
Тема 5. Правове регулювання корпоративного інвестування.....	31
Тема 6. Правові аспекти іноземного інвестування.....	33
Тема 7. Інноваційне інвестування.....	34
РЕКОМЕНДОВАНІ ЛІТЕРАТУРНІ ДЖЕРЕЛА ТА ЗАКОНОДАВЧО- НОРМАТИВНІ АКТИ.....	
	38

ПЕРЕДМОВА

Навчальна дисципліна «Інвестиційне право» має поліаспектну правову природу и взаємодіє з іншими навчальними дисциплінами. Основу правового регулювання корпоративних правовідносин складають Цивільний кодекс України, Господарський кодекс України, Закони України: «Про інвестиційну діяльність», «Про режим іноземного інвестування», «Про інститути спільного інвестування» тощо. Навчальна дисципліна «Інвестиційне право», надає можливість поглиблено оволодіти знаннями щодо особливостей правового регулювання інвестиційних правовідносин в Україні. Вивчення інвестиційних правовідносин направлено на формування у здобувачів вищої освіти знань про: систему інвестиційного законодавства України; порядок здійснення інвестиційної діяльності; види та форми інвестицій; особливості правового становища учасників інвестиційних правовідносин; особливості правового режиму об'єктів інвестиційних правовідносин; умовах здійснення і захисту суб'єктивних прав учасників інвестиційних правовідносин; порядок укладання, зміни та припинення інвестиційних договорів. Всебічне і глибоке вивчення курсу «Інвестиційне право» є необхідною умовою отримання вищої освіти, сприяє формуванню аналітичного мислення, чіткому аналізу основних правових відносин та правильного застосування правових норм.

Метою дисципліни є підготовка майбутніх фахівців, здатних самостійно застосовувати положення законодавства, що регулює інвестиційних правовідносин інвестиційних правовідносин, оцінювати закономірності судової практики, аналізувати зміст нових правових актів.

Головні *завдання* навчальної дисципліни полягають у розумінні сенсу категорій інвестиційного права, змісту інвестиційних правовідносин та закономірностей їх розвитку, формуванні у студентів системи знань, вмій, практичних навичок, необхідних для реалізації, охорони та захисту прав у сфері інвестиційного законодавства.

Предметом навчальної дисципліни є теоретичні, законодавчі та практичні положення щодо правового регулювання інвестиційної діяльності, правові

засади організації та здійснення вказаної діяльності..

До системи **компетентностей** належать:

Інтегральна компетентність:

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми, які характеризуються комплексністю і невизначеністю умов, у сфері менеджменту або у процесі навчання, що передбачає застосування теорій та методів соціальних та поведінкових наук.

Загальні компетентності:

ЗК 1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК 2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності та примножувати досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК 3. Здатність до абстрактного мислення, аналізу, синтезу.

ЗК 4. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях

ЗК 5. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК 6. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК 9. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК 10. Здатність до проведення досліджень на відповідному рівні.

ЗК 12. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ЗК 14. Здатність працювати у міжнародному контексті.

Спеціальні (фахові компетентності):

ФК 3. Здатність визначати перспективи розвитку організації.

ФК 4. Вміння визначати функціональні області організації та зв'язки між ними.

ФК 6. Здатність діяти соціально відповідально і свідомо.

ФК 7. Здатність обирати та використовувати сучасний інструментарій менеджменту.

ФК 9. Здатність працювати в команді та налагоджувати міжособистісну взаємодію при вирішенні професійних завдань.

ФК 13. Розуміти принципи і норми права та використовувати їх у професійній діяльності.

ФК 14. Розуміти принципи психології та використовувати їх у професійній діяльності.

Програмні результати навчання:

ПРН 1. Знати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського суспільства, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ПРН 2. Зберігати моральні, культурні, наукові цінності та примножувати досягнення суспільства, використовувати різні види та форми рухової активності для ведення здорового способу життя.

ПРН 4. Демонструвати навички виявлення проблем та обґрунтування управлінських рішень.

ПРН 6. Виявляти навички пошуку, збирання та аналізу інформації, розрахунку показників для обґрунтування управлінських рішень.

ПРН 7. Виявляти навички організаційного проектування.

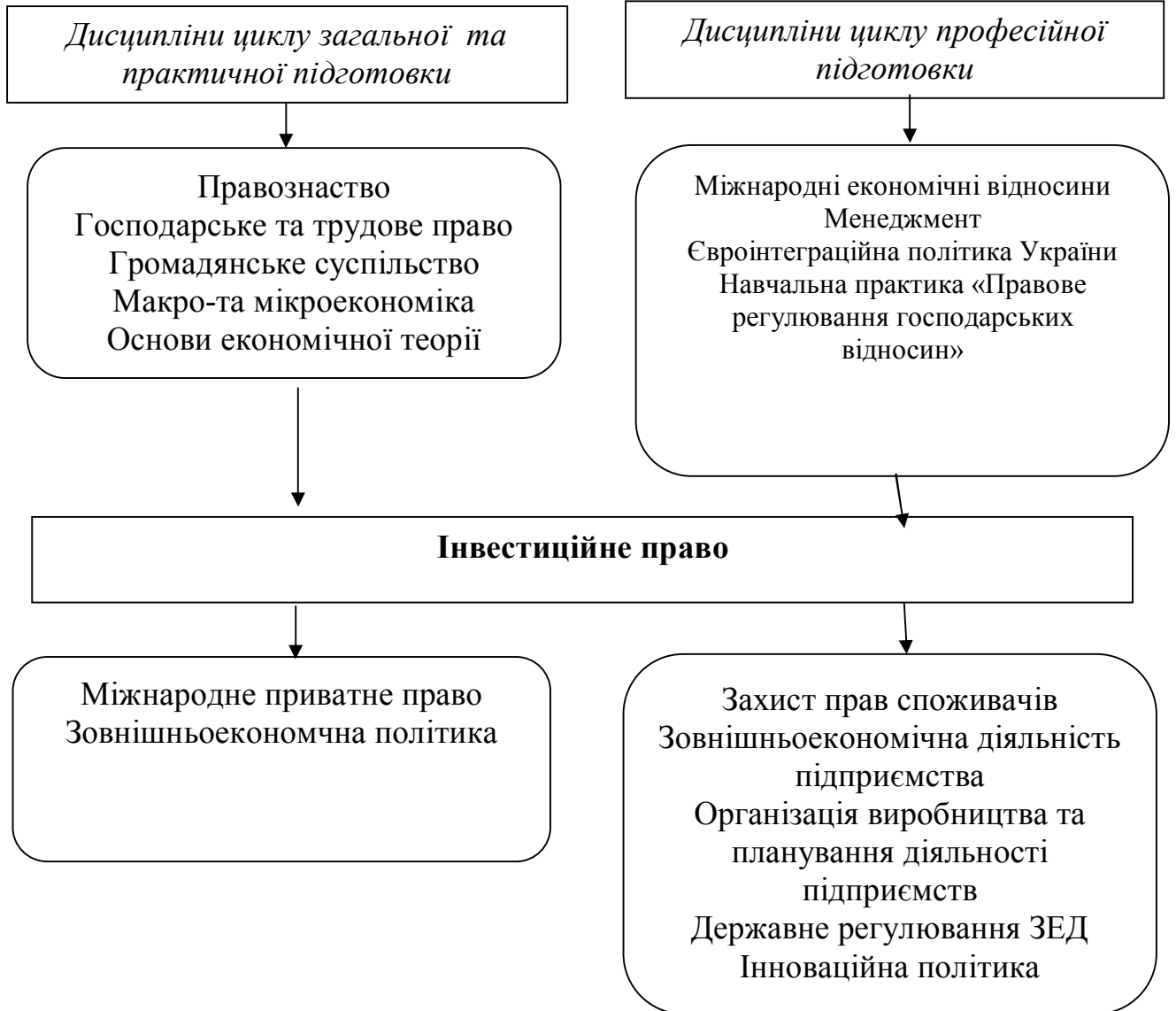
ПРН 12. Оцінювати правові, соціальні та економічні наслідки функціонування організації.

ПЕРЕДУМОВИ ДЛЯ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Здобувачі вищої освіти вже мають володіти базовими знаннями та компетентностями окремих дисциплін циклу загальної та професійної підготовки та дисциплін циклу професійної та практичної підготовки, які заплановані до вивчення освітньо-професійною програмою підготовки здобувачів вищої освіти «Менеджмент».

До переліку дисциплін, які мають бути вивчені раніше, належать: правознавство, господарське та трудове право, макро- та мікроекономіка, статистика, етика ділового спілкування, бізнес етика, моделювання економіки.

МІСЦЕ ДИСЦИПЛІНИ У СТРУКТУРІ НАВЧАЛЬНИХ ДИСЦИПЛІН

**СТРУКТУРНО-ЛОГІЧНА СХЕМА ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ
«ІНВЕСТИЦІЙНЕ ПРАВО»**

Змістовий модуль		Найменування тем	Обсяги годин			Разом
№	Назва		Лекції	Практичні	Самотійна робота	
1	Змістовий модуль 1. Загальні основи інвестиційного права	Поняття інвестиційного права та його система.	2	4	6	12
		Загальні положення інвестиційної діяльності. Поняття, сутність і види інвестицій.	2	4	6	12
		Державне регулювання інвестиційної діяльності.	2	4	6	12
Всього за змістовий модуль 1			6	12	18	36
2	Змістовий модуль 2. Правові основи форм інвестування	Правове регулювання договірної форми інвестування.	2	4	6	12
		Правове регулювання корпоративного інвестування.	2	4	6	12
		Правові аспекти іноземного інвестування	2	4	6	12
		Інноваційне інвестування	2	6	10	18
Всього за змістовий модуль 2			8	18	28	54
Всього годин по навчальній дисципліні			14	30	46	90

Структурно-логічна схема дисципліни за змістовими модулями передбачає:

1 Лекції. Теми лекцій передують практичним заняттям.

2 Практичні заняття. Коротке викладення теми та мети заняття, вивчення основних методів та показників, їх обговорення та самостійне опрацювання.

3 Опитування здобувачів вищої освіти на практичних заняттях з попередньої теми, виконання контрольних робіт, тестування по закінченню змістового модуля.

4 Відпрацювання пропущених занять, здача тем, проведення консультацій згідно плану самостійної роботи. Пропущені лекції мають бути відпрацьовані в

формі реферату, практичні заняття – шляхом виконання індивідуального завдання або співбесіди.

5 По завершенні курсу передбачено залік.

Практичне заняття до теми 1.

ТЕМА 1. ПОНЯТТЯ ІНВЕСТИЦІЙНОГО ПРАВА ТА ЙОГО СИСТЕМА

Мета: ознайомити здобувачів вищої освіти з поняттям, предметом та методом інвестиційного права, вивчити функції та принципи інвестиційного права, визначити місце інвестиційного права в системі права України.

Питання для опитування:

1. Поняття, предмет та метод інвестиційного права.
2. Функції та принципи інвестиційного права.
3. Система інвестиційного права.
4. Поняття та система інвестиційного законодавства.
5. Місце інвестиційного права в системі права України.

Практичні завдання:

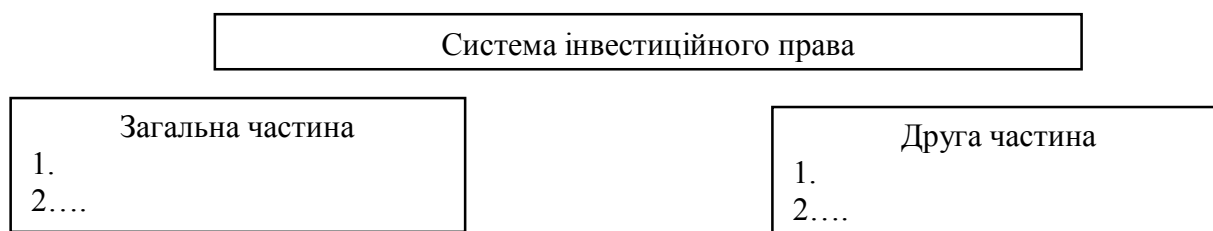
Завдання 1. Встановити відповідність понять і визначень.

№з/п	Поняття		Визначення
1	Законодавство	А	майнові та організаційні правовідносини, які виникають у процесі інвестиційної діяльності та реалізації інвестицій.
2	Інвестиційне право	Б	сукупність засобів впливу на юридично значущу діяльність суб'єктів інвестиційної діяльності (інвесторів, реципієнтів та інших учасників інвестиційної діяльності)
3	Інвестиційне право як галузь права	В	дозволяє суб'єктам інвестиційної діяльності приймати самостійно (але в межах своїх повноважень) юридично значущі рішення, й обов'язок усіх інших суб'єктів – не перешкоджати прийняттю та виконанню цих рішень.
4	Інвестиційне право як навчальна дисципліна	Г	сукупність законів і підзаконних актів, які є формою вираження правових норм
5	Інвестиційне право як система законодавства	Д	передбачає право прийняття юридично значущих рішень органом державного управління (власником майна) стосовно підпорядкованого йому суб'єкта
6	Інформаційна функція	Є	система нормативно-правових актів, що комплексно регулюють відносини, які виникають у процесі інвестиційної діяльності, що пов'язані з реалізацією інвестиційних проектів національних та іноземних інвесторів з метою більш повного задоволення матеріальних і духовних потреб суб'єктів інвестиційної діяльності

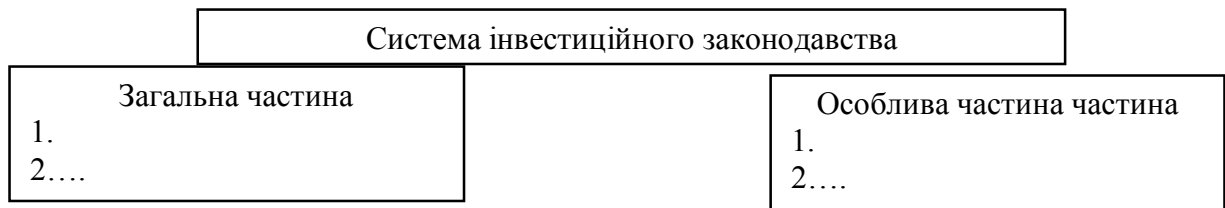
7	Метод автономних рішень	Ж	конкретні правовідносини, що виникають в окремих сферах економіки: промисловості, наукомістких технологіях, добуванні та переробці корисних копалин, сільськогосподарському виробництві тощо
8	Метод владних приписів	З	сукупністю правових норм, що регулюють суспільні відносини з приводу залучення, використання та контролю над інвестиціями і здійснюваною інвестиційною діяльністю, а також відносини, пов'язані з відповідальністю інвесторів за дії, що суперечать законодавству.
9	Метод координації	К	система узагальнених відомостей про інвестиційне право як галузь, вивчає його законодавство та практику застосування, а також як галузь науки
10	Методи інвестиційного права	Л	основні напрямки юридичного впливу на суспільні відносини, обумовлені сутністю та соціальним призначенням права в житті суспільства
11	Охоронна функція	М	полягає у врегулюванні нормами інвестиційного права інвестиційно-правових відносин
12	Оціночна функція	Н	забезпечує захист порушених прав суб'єктів інвестиційної діяльності
13	Попереджувальна функція	О	така функція дозволяє праву виступати критерієм правомірності чи неправомірності рішень і дій будь-яких суб'єктів
14	Предмет інвестиційного права	П	полягає у формуванні необхідної для держави і суспільства поведінки суб'єктів інвестиційної діяльності шляхом створення матеріальних і нематеріальних стимулів
15	Предмет правового регулювання	Р	сутність полягає у наданні певної інформації потенційним учасникам інвестиційного процесу про їх можливості
16	Принцип взаємовигідності інвестицій	С	передбачає загальну превенцію проти порушень інвестиційного законодавства та приватну превенцію таких порушень стосовно осіб, які вже допускали порушення інвестиційного законодавства
17	Принцип рівності всіх суб'єктів інвестиційного права.	Т	цей принцип полягає у поєднанні приватних інтересів інвесторів і публічних інтересів держави чи територіальної громади щодо реалізації інвестиційних проектів
18	Регулятивна функція	У	цей принцип є основоположним, оскільки визначає весь зміст інвестиційного права.
19	Стимулююча функція	Ф	це сукупність правових норм, що містяться в джерелах права (нормативно-правових актах, звичаях ділового обороту) і регулюють порядок здійснення інвестиційної діяльності.
20	Функції права	Х	забезпечує прийняття юридично вагомих рішень за згодою сторін, кожна з яких не має права нав'язувати свої умови іншій стороні; рішення приймається шляхом компромісу

9	Метод координації	К	система узагальнених відомостей про інвестиційне право як галузь, вивчає його законодавство та практику застосування, а також як галузь науки
10	Методи інвестиційного права	Л	основні напрямки юридичного впливу на суспільні відносини, обумовлені сутністю та соціальним призначенням права в житті суспільства
11	Охоронна функція	М	полягає у врегулюванні нормами інвестиційного права інвестиційно-правових відносин
12	Оціночна функція	Н	забезпечує захист порушених прав суб'єктів інвестиційної діяльності
13	Попереджувальна функція	О	така функція дозволяє праву виступати критерієм правомірності чи неправомірності рішень і дій будь-яких суб'єктів
14	Предмет інвестиційного права	П	полягає у формуванні необхідної для держави і суспільства поведінки суб'єктів інвестиційної діяльності шляхом створення матеріальних і нематеріальних стимулів
15	Предмет правового регулювання	Р	сутність полягає у наданні певної інформації потенційним учасникам інвестиційного процесу про їх можливості
16	Принцип взаємовигідності інвестицій	С	передбачає загальну превенцію проти порушень інвестиційного законодавства та приватну превенцію таких порушень стосовно осіб, які вже допускали порушення інвестиційного законодавства
17	Принцип рівності всіх суб'єктів інвестиційного права.	Т	цей принцип полягає у поєднанні приватних інтересів інвесторів і публічних інтересів держави чи територіальної громади щодо реалізації інвестиційних проектів
18	Регулятивна функція	У	цей принцип є основоположним, оскільки визначає весь зміст інвестиційного права.
19	Стимулююча функція	Ф	це сукупність правових норм, що містяться в джерелах права (нормативно-правових актах, звичаях ділового обороту) і регулюють порядок здійснення інвестиційної діяльності.
20	Функції права	Х	забезпечує прийняття юридично вагомих рішень за згодою сторін, кожна з яких не має права нав'язувати свої умови іншій стороні; рішення приймається шляхом компромісу

Завдання 2. Зазначте, що відносять до системи інвестиційного права.
Заповнити рисунок 1.1.

Завдання 3. Зазначте, що відносять до системи інвестиційного законодавства. Заповнити рисунок 1.2.

Завдання 4. Вкажіть нормативні акти, які відносять до кожного рівня правового регулювання інвестиційних правовідносин.

Рівні правового регулювання	Приклади нормативних актів
Рівень 1	
Рівень 2	
Рівень 3	
Рівень 4	
Рівень 5	
Рівень 6	

Завдання 5. У системі норм права України, що регулюють інвестиційну діяльність, є норми різних галузей права: аграрного, адміністративного, господарського, екологічного, земельного, конституційного, кримінального, міжнародного, трудового, фінансового, цивільного та інших. Такий предмет правового регулювання, як інвестиційна діяльність, має міжгалузевий характер. Зважаючи на це, опишіть місце інвестиційного права в системі права України.

Завдання 6. Визначити правильні чи неправильні є твердження.

1. Основним питанням під час визначення будь-якої галузі права є встановлення кола суспільних відносин, які становлять предмет її регулювання.
2. Група відносин, що включає відносини щодо захисту інтересів і прав інвесторів від незаконного втручання держави або третіх осіб – це суспільні відносини, щодо контролю над допуском, створенням і діяльністю на території держави іноземних інвесторів та утворених ними юридичних осіб.
3. Методи правового регулювання являють собою форми прояву права, обумовлені змістом та особливостями відповідної галузі права, її місцем у

галузевій системі.

4. Суб'єкти інвестиційних правовідносин можуть перебувати виключно в підпорядкованому становищі (вертикальні відносини між інвесторами і державою).
5. Метод автономних рішень (право власної ініціативи) передбачає право прийняття юридично значущих рішень органом державного управління (власником майна) стосовно підпорядкованого йому суб'єкта.
6. Метод координації передбачає видання компетентними органами адресованих суб'єктам інвестиційної діяльності пропозицій (рекомендацій) щодо певної (бажаної для суспільства, ефективної) поведінки (порядку дій) у сфері розміщення інвестицій.
7. Відповідно ст. 20 Закону України "Про інвестиційну діяльність" у разі недодержання договірних зобов'язань суб'єкти інвестиційної діяльності несуть виключно майнову відповідальність, передбачену законодавством України та укладеними договорами.
8. Відносини, що складаються у процесі організації, безпосереднього здійснення інвестиційної діяльності та управління нею, як правило, зазнають нормативно- правового регулювання шляхом прийняття актів законодавства, правових документів локального характеру (установчих, внутрішніх), а також договорів інвестиційного характеру.
9. Спеціальне інвестиційне законодавство – це система нормативних актів, які регулюють інвестиційні відносини з урахуванням їх специфіки.
10. Конституційний рівень правового регулювання інвестиційних правовідносин включає виключно такий нормативний документ як – Конституцію України.
11. Стаття 9 Конституції України передбачає, що міжнародний договір, учасником якого є Україна, має таку ж юридичну силу, як і національний закон.
12. Нормативні акти міжнародного характеру є необхідними, оскільки це виключно дає можливість більш ефективно іноземним інвесторам захищати свої інтереси в Україні.
13. У ЦК України встановлено загальні засади регулювання приватних відносин та ін.
14. У системі норм права України, що регулюють інвестиційну діяльність, є норми різних галузей права.
15. Придбання інвесторами майнових прав на землі сільськогосподарського призначення та інші природні ресурси, що використовуються у агропромисловому секторі мають свої особливості й регулюються виключно Земельним КУ.

Завдання 7. Відповідно до тверджень інвестиційного права, що були надані в лекції та вивчені під час самостійного опрацювання теми, надайте власне трактування стосовно вказаного поняття:

Інвестиційне право – це

Практичне заняття до теми 2.

ТЕМА 2. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ. ПОНЯТТЯ, СУТНІСТЬ І ВИДИ ІНВЕСТИЦІЙ

Мета: ознайомити здобувачів вищої освіти з загальними положеннями інвестиційної діяльності, вивчити поняття, сутність та види інвестицій.

Питання до опитування:

1. Поняття, основні напрями, механізм інвестиційної політики та інвестиційний процес.
2. Поняття інвестиційної діяльності та її ознаки.
3. Поняття інвестицій та їх ознаки.
4. Види інвестицій.

Практичні завдання:

Завдання 1. Визначити правильні чи неправильні є твердження.

1. Розглядаючи загальну тенденцію розвитку інвестиційної діяльності в Україні, необхідно зазначити, що державний та приватноправовий сектори інвестиційної політики тісно пов'язані між собою.
2. Вибір інвестиційної політики є передумовою інвестиційного процесу
3. У широкому розумінні інвестиційний процес це система стадій, необхідних для реалізації інвестиційних можливостей потенційних інвесторів на ринку цінних паперів, що досягається шляхом проведення операцій з їх емісії та купівлі-продажу.
4. Відповідно до ч. 1 ст. 12 Закону України "Про інвестиційну діяльність", державне регулювання інвестиційної діяльності включає: управління державними інвестиціями, а також регулювання умов інвестиційної діяльності контроль за її здійсненням усіма інвесторами та учасниками інвестиційної діяльності.
5. Метою інвестиційної діяльності є отримання прибутку.
6. Інвестиційною діяльністю є сукупність практичних дій громадян, юридичних осіб і держави щодо реалізації інвестицій.
7. Інвестори можуть виступати в ролі вкладників, кредиторів, покупців, а також виконувати функції будь-якого учасника інвестиційної діяльності.
8. Приватне інвестування здійснюється виключно громадянами України
9. Комунальне інвестування здійснюється лише комунальними підприємствами та установами за рахунок власних і позичкових коштів.
10. Групи інвестицій за формами власності: приватні, державні

11. Експортні інвестиції являють собою вкладення, незалежно від форми вияву, які робляться іноземними суб'єктами в об'єкти підприємницької діяльності на території України.
12. Імпортні інвестиції являють собою сукупність об'єктів, які визнаються інвестиціями і вкладаються національними інвесторами в об'єкти підприємницької діяльності за кордоном.
13. Фінансові інвестиції – господарські операції, що передбачають придбання корпоративних прав, цінних паперів, деривативів та/або інших фінансових інструментів
14. Реінвестиції – це господарські операції, що передбачають купівлю цінних паперів, деривативів та інших фінансових активів за кошти на фондовому ринку або біржовому товарному ринку.
15. Одним із напрямів проведення інвестиційної діяльності є кредитування.

Завдання 2. Проаналізувати обсяг та структуру капітальних інвестицій. Заповнити та провести розрахунки таблиць 2.1-2.4. Написати висновки.

Таблиця 2.1 Капітальні інвестиції за видами активів

Показники	2019 р.	2020 р.	Абсолютний приріст (зменшення), млн грн.	Темп приросту (зменшення), %
Усього, млн грн.	623978,9	508217,0		-18,6
<i>Інвестиції в матеріальні активи</i>				
- Житлові будівлі				
- Нежитлові будівлі				
- Інженерні споруди				
- Машини, обладнання та інвентар				
- Транспортні засоби				
- Земля				
- Довгострокові біологічні активи рослинництва та тваринництва				
- Інші матеріальні активи				
<i>Інвестиції в нематеріальні активи</i>				
- Програмне забезпечення				
- Права на комерційні позначення, об'єкти промислової власності, авторські та суміжні права, патенти, ліцензії, концесії тощо				

Таблиця 2.2 Капітальні інвестиції за джерелами фінансування

Показники	2019 р.	2020 р.	Абсолютний приріст (зменшення), млн грн.	Темп приросту (зменшення), %
Усього, млн грн.				
у т.ч. за рахунок				
коштів державного бюджету				
коштів місцевих бюджетів				
власних коштів підприємств та організацій				
кредитів банків та інших позик				
коштів іноземних інвесторів				
коштів населення на будівництво житла				
інших джерел фінансування				

Таблиця 2.3 Капітальні інвестиції за видами економічної діяльності

Показники	2019 р.	2020 р.	Структура за видами економічної діяльності у 2020 р., %	Абсолютний приріст (зменшення), млн грн.	Темп приросту (зменшення), %
Усього, млн грн.					
Сільське, лісове та рибне господарство					
Промисловість					
Будівництво					
Оптова та роздрібна торгівля; ремонт автотранспортних засобів і мотоциклів					
Транспорт, складське господарство, поштова та кур'єрська діяльність					
Тимчасове розміщення й організація харчування					
Інформація та телекомунікації					
Фінансова та страхова діяльність					
Операції з нерухомим майном					
Професійна, наукова та технічна діяльність					
Діяльність у сфері адміністративного та допоміжного обслуговування					

Державне управління й оборона; обов'язкове соціальне страхування					
Освіта					
Охорона здоров'я та надання соціальної допомоги					
Мистецтво, спорт, розваги та відпочинок					
Надання інших видів послуг					

Таблиця 2.4 Капітальні інвестиції за видами промислової діяльності

Показники	2019 р.	2020 р.	Структура за видами економічної діяльності у 2020 р., %	Абсолютний приріст (зменшення), млн грн.	Темп приросту (зменшення), %
Промисловість усього, млн грн.					
Добувна промисловість і розроблення кар'єрів					
Переробна промисловість					
Постачання електроенергії, газу, пари та кондиційованого повітря					
Водопостачання; каналізація, поводження з відходами					

Завдання 3. Проаналізувати надходження прямих іноземних інвестицій в Україну. Заповнити таблиці 2.5-2.7

Таблиця 2.5 Динаміка надходження прямих іноземних інвестицій (акціонерного капіталу) в Україну

Роки	Прямі іноземні інвестиції, млн.дол.США	Показники динаміки (до попереднього року)		
		абсолютний приріст (зменшення), млн.дол.США	індекс динаміки, %	темп приросту (зменшення), %
2010	5851,2		-	
2011	6033,7			
2012	5290,7			
2013	5462,1			
2014	2451,7			
2015	4321,8			
2016	4405,9			
2017	2511,1			
2018	2869,9			
2019	2531,1			

Висновки:

Таблиця 2.6 Прямі іноземні інвестиції в Україну за країнами-інвесторами

Країни-інвестори	2019 р.	Структура за країнами-інвесторами, %
Усього	2531,1	
у тому числі		
Кіпр	965,6	
Нідерланди	308,1	
Швейцарія	154,7	
Австрія	104,1	
Сполучене Королівство Великої Британії та Північної Ірландії	101,2	
Угорщина	98,3	
Франція	91,2	
Польща	85,8	
США	79,4	

Висновки:

Таблиця 2.7 Надходження прямих інвестицій (акціонерного капіталу) в Україну за видами економічної діяльності (найбільші обсяги) у 2019 році

Види економічної діяльності	млн.дол. США	у % до загального підсумку
Усього	2531,1	
у тому числі		
– Фінансова та страхова діяльність	913,3	
– Промисловість	604,6	
– Операції з нерухомим майном	218,9	
– Оптова та роздрібна торгівля; ремонт автотранспортних засобів і мотоциклів	208,5	
– Професійна, наукова та технічна діяльність	157,9	
– Діяльність у сфері адміністративного та допоміжного обслуговування	109,8	
– Будівництво	96,6	
– Транспорт, складське господарство, поштова та кур'єрська діяльність	88,2	
– Сільське, лісове та рибне господарство	81,6	

Висновки:

Практичне заняття до теми 3.

ТЕМА 3 ДЕРЖАВНЕ РЕГУЛЮВАННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Мета: ознайомити здобувачів вищої освіти з основами державного регулювання інвестиційної діяльності, вивчити особливості державної підтримки для реалізації інвестиційних проектів та особливості державних гарантій захисту інвестицій в Україні

Питання до опитування:

1. Державне регулювання інвестиційної діяльності.
2. Гарантії прав суб'єктів інвестиційної діяльності і захист інвестицій.
3. Інвестиційний договір.

Практичні завдання:

Завдання 1. Дати відповідь на тестові питання.

1. Інвестор самостійно визначає цілі, напрями, види й обсяги інвестицій, залучає для їх реалізації на договірній основі будь-яких учасників інвестиційної діяльності...
 - А) у тому числі шляхом організації конкурсів і торгів;
 - Б) у тому числі шляхом організації перевірок та конкурсів;
 - В) що регулюються ними самостійно на основі договорів;
 - Г) що регулюються ними самостійно на основі указу.
2. Для інвестування можуть бути залучені фінансові кошти у вигляді...
 - А) цінних паперів;
 - Б) грошових коштів наданих за допомогою волонтерських організацій;
 - В) кредитів, емісії;
 - Г) капіталу підприємства.
3. До органів державної влади загальної компетенції у сфері регулювання інвестиційної діяльності належать:
 - А) Верховна рада України та Президент України;
 - Б) Кабінет Міністрів України та місцеві державні адміністрації;
 - В) Органи місцевого самоврядування (управління комунальними інвестиціями).
 - Г) Усе вище перераховане.
4. Захист інвестицій – це...
 - А) комплекс організаційних, технічних та державних заходів, спрямованих на створення умов, які сприяють збереженню інвестицій, досягненню цілі внесення інвестицій, ефективній діяльності об'єктів інвестування та реінвестування, захисту законних прав та інтересів інвесторів, у тому числі права на отримання прибутку (доходу) від інвестицій;

Б) комплекс організаційних, технічних та правових заходів, спрямованих на створення умов, які сприяють збереженню інвестицій, досягненню цілі внесення інвестицій, ефективній діяльності об'єктів інвестування та реінвестування, захисту законних прав та інтересів інвесторів, у тому числі права на отримання прибутку (доходу) від інвестицій;

В) комплекс організаційних, технічних та правових заходів, спрямованих на створення умов, які не сприяють збереженню інвестицій, досягненню цілі внесення інвестицій, ефективній діяльності об'єктів інвестування та реінвестування, захисту законних прав та інтересів інвесторів, у тому числі права на отримання прибутку (доходу) від інвестицій;

Г) комплекс організаційних, технічних та правових заходів, спрямованих на створення умов, які сприяють збереженню інвестицій, досягненню цілі внесення інвестицій, ефективній діяльності об'єктів інвестування та реінвестування, захисту законних прав та інтересів інвесторів, у тому числі права на отримання прибутку (доходу) від інвестицій.

5. При недодержанні договірних зобов'язань суб'єкти інвестиційної діяльності несуть майнову та іншу відповідальність, передбачену ...

А) Укладеними договорами;

Б) законодавством України і укладеними договорами;

В) законодавством України;

Г) їх власними моральними нормами.

6. Зупинення або припинення інвестиційної діяльності провадиться за рішенням:

А) Правомочного державного органу;

Б) інвесторів, що відшкодовують збитки учасникам інвестиційної діяльності;

В) інвесторів, що не відшкодовують збитки учасникам інвестиційної діяльності;

Г) Усе вище перераховане.

7. Предметом інвестиційного договору є...

А) інвестиція у будь-якій незабороненій законодавством України формі;

Б) інвестиція у будь-якій забороненій законодавством України формі;

В) інвестиція у конкретній незабороненій законодавством України формі;

Г) інвестиція у конкретній незабороненій законодавством іншої країни формі.

8) Інвестиційний договір виконує всі функції, властиві господарському договору, а саме ...

А) регулятивну, функцію планування, контрольну та охоронну;

Б) регулятивну, координаційну, функцію планування, та охоронну;

В) регулятивну, координаційну, функцію планування, контрольну та охоронну;

Г) регулятивну, координаційну, функцію планування, контрольну.

9) Замовник – це людина, яка веде проект...

А) та в меншості випадків замовником виступає сам керівник підприємства.

- Б) в більшості випадків замовником виступає сам керівник підприємства;
В) в більшості випадків замовником виступає саме робітником підприємства;
Г) в більшості випадків виконавець виступає сам керівник підприємства.
- 10) Інвестор може бути...
- А) юридичною або фізичною особою, яка інвестує свої кошти на фінансування проекту;
Б) юридичною особою, яка інвестує свої кошти на фінансування проекту;
В) фізичною особою, яка інвестує свої кошти на фінансування проекту;
Г) юридичною або фізичною особою, яка не інвестує свої кошти на фінансування проекту.
11. Хто самостійно визначає цілі, напрями, види й обсяги інвестицій?
- А) Інвестор
Б) інвест-менеджер
В) уповноважена особа
Г) підприємець
12. Основним правовим документом, який регулює взаємовідносини між суб'єктами інвестиційної діяльності, є:
- А) договір
Б) угода
В) проспект цінних паперів
Г) договір або проспект цінних паперів
13. Що входить до власних фінансових ресурсів інвестора?
- А) прибуток, амортизаційні відрахування, відшкодування збитків від аварій, стихійного лиха, грошові нагромадження і заощадження громадян, юридичних осіб тощо
Б) облігації, банківські та бюджетні кредити
В) кошти, одержані від продажу акцій, пайові та інші внески громадян і юридичних осіб
Г) бюджетні інвестиційні асигнування
14. До органів державної влади загальної компетенції у сфері регулювання інвестиційної діяльності належать:
- А) Верховна Рада України
Б) Міністерство фінансів України
В) Державна казначейська служба України
Г) Національна інвестиційна рада України
15. Хто має компетенцію щодо державного регулювання в сфері інвестування капітального будівництва?
- А) Міністерство освіти та науки України
Б) Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку

В) Міністерство регіонального розвитку, будівництва та житловокомунального господарства України

Г) Державне агентство з інвестицій та розвитку

16. Який державний орган регулює дотримання вимог антимонопольно-конкурентного законодавства?

А) Антимонопольний комітет України

Б) Національний банк України

В) Міністерство фінансів України

Г) Міністерство економічного розвитку та торгівлі України

17. Антимонопольний комітет України – це:

А) є головним координаційним органом з питань національної, у тому числі економічної, безпеки, що планує, організовує і контролює здійснення заходів з метою мінімізації та нейтралізації загроз національній безпеці України.

Б) є державним органом зі спеціальним статусом, метою діяльності якого є забезпечення державного захисту конкуренції у підприємницькій діяльності та у сфері державних закупівель.

В) центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення.

Г) є найвищим органом державної влади у системі органів виконавчої влади, який забезпечує здійснення та проведення внутрішньої та зовнішньої інвестиційної політики держави, розробляє та здійснює загальнодержавні програми економічного, науково-технічного та соціального розвитку держави. Саме цей орган визначає та впроваджує інвестиційні проекти.

18. Надання такої державної підтримки здійснюється в порядку, встановленому...

А) Верховною Радою України

Б) Кабінетом Міністрів України

В) Президентом України

Г) Антимонопольним комітетом України

19. Хто гарантує захист інвестицій незалежно від форм власності, а також іноземних інвестицій?

А) Держава

Б) Міністерство економічного розвитку та торгівлі України

В) ніхто не дає гарантій захисту інвестицій

Г) Міністерство фінансів України

20. Предмет інвестиційного договору.

А) гарантії захисту сторін даного договору

Б) інвестиція у будь-якій незабороненій законодавством України формі

В) опосередкування відносин, що складаються між інвесторами та іншими учасниками інвестиційної діяльності і спрямовані на здійснення інвестицій
Г) дії, послуги

21. Вибрати правильне твердження: До органів державної влади загальної компетенції у сфері регулювання інвестиційної діяльності належать:

А) Верховна Рада України; Президент України; Кабінет Міністрів України; місцеві державні адміністрації; органи місцевого самоврядування (управління комунальними інвестиціями).

Б) Рахункова палата України; Міністерство фінансів України; Державна казначейська служба України.

В) Національна інвестиційна рада України;

Г) Державна аудиторська служба України; Аудиторська палата України; Фінансово-кредитна рада з відбору проектів, для реалізації яких залучаються кошти під державні гарантії.

22. До обов'язків інвестора не належить:

А) Подати фінансовим органам декларацію про обсяги і джерела здійснюваних ним інвестицій.

Б) Одержати висновок з оцінки впливу на довкілля у випадках та порядку, встановлених Законом України "Про оцінку впливу на довкілля".

В) Одержати дозвіл на виконання будівельних робіт у випадках та порядку, встановлених Законом України "Про регулювання містобудівної діяльності".

Г) Одержати усний звіт експертизи проекту будівництва.

23. Спеціально створені, для виконання окремих функцій щодо державного регулювання в сфері капітального будівництва це-

А) Міністерство регіонального розвитку, будівництва та житловокомунального господарства України.

Б) Міністерство освіти та науки України та Державне агентство з інвестицій та розвитку.

В) Фінансово-кредитна рада з відбору проектів, для реалізації яких залучаються кошти під державні гарантії.

Г) Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку.

24. Є головним координаційним органом з питань національної, у тому числі економічної, безпеки, що планує, організовує і контролює здійснення заходів з метою мінімізації та нейтралізації загроз національній безпеці України. Це:

А) Рада національної безпеки та оборони України.

Б) Кабінет Міністрів України.

В) Антимонопольний комітет України.

Г) Офіс із залучення інвестицій

25. Є державним органом зі спеціальним статусом, метою діяльності якого є забезпечення державного захисту конкуренції у підприємницькій діяльності та у сфері державних закупівель.

А) Рада національної безпеки та оборони України.

Б) Кабінет Міністрів України.

В) Антимонопольний комітет України.

Г) Офіс із залучення інвестицій

Завдання 2. Вказати вірно чи невірно є твердження.

1. Перелік документів, що подаються для такого відбору, а також порядок та критерії відбору встановлюються Верховною Радою України для кожного напряму, за яким надається державна підтримка для реалізації відповідних інвестиційних проектів.
2. Основним правовим документом, який регулює взаємовідносини між суб'єктами інвестиційної діяльності, є договір
3. Антимонопольний комітет України є державним органом зі спеціальним статусом, метою діяльності якого є забезпечення державного захисту конкуренції у підприємницькій діяльності та у сфері державних закупівель.
4. Сплата штрафів і неустойок за порушення умов договорів, а також відшкодування завданих збитків звільняють винну сторону від виконання зобов'язань, якщо інше не передбачено законом або договором.
5. Захист інвестицій - це комплекс організаційних, технічних та правових заходів, спрямованих на створення умов, які сприяють збереженню інвестицій, досягненню цілі внесення інвестицій, ефективній діяльності об'єктів інвестування та реінвестування, захисту законних прав та інтересів інвесторів, у тому числі права на отримання прибутку (доходу) від інвестицій.
6. Інвестиційний договір укладається, як правило, в друкованій формі, як і інші види господарських договорів.
7. Вартість продукції, робіт і послуг у процесі інвестиційної діяльності визначається за вільними цінами і тарифами, в тому числі за підсумками конкурсів (торгів), а у випадках, передбачених законодавчими актами, за державними фіксованими та регульованими цінами і тарифами.
8. При додержанні договірних зобов'язань суб'єкти інвестиційної діяльності несуть майнову та іншу відповідальність, передбачену законодавством України і укладеними договорами.
9. Істотні умови - це такі умови, відсутність яких не впливає на юридичну силу договору, які мають диспозитивний характер і включаються до договору за згодою сторін.

10. Предметом інвестиційного договору є інвестиція у будь-якій незабороненій законодавством України формі.
11. Антимонопольний комітет України є найвищим органом державної влади у системі органів виконавчої влади, який забезпечує здійснення та проведення внутрішньої та зовнішньої інвестиційної політики держави.
12. Верховна Рада України як єдиний орган законодавчої влади, що покликаний визначати основи економічної безпеки України, формувати належну законодавчу базу у цій сфері) та забезпечувати контроль за діяльністю правоохоронних органів, державних органів спеціального призначення з правоохоронними функціями, правоохоронних органів та розвідувальних органів, що визначено у ч. 2 ст. 6 Закону України «Про національну безпеку України».
13. Відбір інвестиційних проектів, для реалізації яких надається державна підтримка, здійснюється на конкурсній основі з урахуванням результатів державної експертизи, проведеної відповідно до статті 3 Закону «Про інвестиційну діяльність».
14. Відповідно до ст.10 Закону України «Про інвестиції» будь-яке регулювання інвестиційної діяльності здійснюється з метою реалізації економічної, науково-технічної і соціальної політики виходячи з цілей та показників економічного і соціального розвитку України.
15. Державна експертиза інвестиційних проектів не проводиться в порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України, крім інвестиційних проектів, що реалізуються за рахунок коштів державного фонду регіонального розвитку.
16. Для інвестування не можуть бути залучені фінансові кошти у вигляді кредитів, адже згідно законодавства України, іноземні інвестори та міжнародні організації мають переваги у сфері банківського обслуговування.
17. Інвестор може бути юридичною особою, яка інвестує свої кошти на фінансування проекту. Головною його метою вважається отримання прибутку за свій внесок у виробництво або в сферу послуг.
18. Інвестор немає право володіти, користуватися і розпоряджатися об'єктами та результатами інвестицій, включаючи реінвестиції та торговельні операції на території України, відповідно до законодавчих актів України.
19. Інвестор самостійно визначає цілі, напрями, види й обсяги інвестицій.
20. Інвестор самостійно визначає цілі, напрями, види й обсяги інвестицій, залучає для їх реалізації на договірній основі будь-яких учасників інвестиційної діяльності, у тому числі шляхом організації конкурсів і торгів.
21. Інвесторами, відповідно до положень чинного законодавства України, можуть бути тільки юридичні особи.

22. Кабінет Міністрів України центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення.
23. Основним правовим документом, який регулює взаємовідносини між суб'єктами інвестиційної діяльності, є договір (угода) або проспект цінних паперів (рішення про емісію цінних паперів).
24. Правове регулювання інвестиційної діяльності включає управління державними інвестиціями.
25. Правовий статус Верховної Ради України в галузі регулювання інвестиційної діяльності оснований на положеннях Конституції України, Бюджетного й Податкового кодексів України.
26. Правовий статус ВРУ в галузі регулювання інвестиційної діяльності оснований на положеннях Конституції України, Бюджетного й Податкового кодексів України.
27. ВРУ є головним органом у системі центральних органів виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізацію державної політики економічного, соціального розвитку і торгівлі, державну промислову політику, державну інвестиційну політику, здійснює управління об'єктами державної форми власності.?
28. Інвестиційні проекти, що реалізуються за рахунок коштів державного фонду регіонального розвитку, підлягають розгляду відповідно до бюджетного законодавства.
29. Відповідно до ст. 22 Закону України «Про режим іноземного інвестування» надання іноземним інвесторам права на проведення господарської діяльності, пов'язаної з використанням об'єктів, що перебувають у державній власності і передаються у концесію, відбувається на підставі відповідного законодавства України шляхом укладення ліцензійного договору.
30. Спори, що виникають в результаті здійснення інвестиційної діяльності, розглядаються відповідно судом або третейським судом.
31. Державна служба фінансового моніторингу України має права обмежувати права інвесторів у виборі об'єктів інвестування, за винятком випадків, передбачених цим Законом.
32. Виконання інвестиційних договорів базується на загальних принципах розірвання договору: свободи договору, належного та реального виконання, економічності та співробітництва сторін.
33. З метою забезпечення сприятливого та стабільного інвестиційного режиму держава не встановлює державні гарантії захисту інвестицій.

34. Інвестиційний договір укладається, як правило, в письмовій формі, як і інші види господарських договорів.

35. Основним правовим документом, який регулює взаємовідносини між суб'єктами інвестиційної діяльності, є договір (угода) або проспект цінних паперів (рішення про емісію цінних паперів).

Завдання 3. Охарактеризуйте основні нормативні акти регулювання інвестиційної діяльності в Україні (табл.3.1).

Таблиця 3.1 Основні нормативні акти регулювання інвестиційної діяльності в Україні

Назва	Короткий зміст

Завдання 4. Опишіть форми державного регулювання інвестиційної діяльності (табл.3.2).

Таблиця 3.2 Форми державного регулювання інвестиційної діяльності

Завдання 5. Розглянути діяльність ключових міжнародних організацій, які впливають на інвестиційні процеси у світі. Здійснити наукове узагальнення досвіду державного регулювання інвестиційної діяльності та безпеки США, Канади, Франції, Німеччини, Польщі. (2 країни на вибір).

Завдання 6. Розробити комплексний механізм державного регулювання залучення іноземних інвестицій в Україну.

Практичне заняття до теми 4

ТЕМА 4. ДОГОВІРНА ФОРМА ІНВЕСТУВАННЯ

Мета: ознайомити здобувачів вищої освіти з поняттям, ознаками та видами інвестиційних договорів, вивчити функції інвестиційних договорів, порядок укладання, зміни та розірвання інвестиційних договорів, ознайомитися зі змістом та формами інвестиційних договорів та вивчити умови забезпечення належного виконання інвестиційних договорів.

Питання до опитування:

1. Поняття, ознаки та види інвестиційних договорів.
2. Функції інвестиційних договорів.
3. Порядок укладення, зміни та розірвання інвестиційних договорів.
4. Зміст та форма інвестиційного договору.
5. Забезпечення належного виконання інвестиційних договорів.

Практичні завдання:

Завдання 1. Визначити правильні чи неправильні є твердження.

1. Договірна форма є однією з двох основних правових форм інвестування, опосередковуючи не лише вкладення інвестицій, а й організацію інвестиційного процесу
2. Оплатність договору інвестування означає, що однією зі сторін договору є інвестор або уповноважена ним особа
3. Залежно від кількості сторін інвестиційного договору розрізняють короткострокові і довгострокові
4. Інвестиційні договори організаційного характеру: спрямовані на організацію інвестування, управління інвестиційним процесом
5. Інвестиційні договори майнового характеру: спрямовані на організацію та вкладення інвестицій, в таких договорах значна вага і майнових, і організаційних елементів, а їх співвідношення залежить від терміну дії договору.
6. Поділ інвестиційних договорів за правовим становищем сторін: майнові, організаційно-майнові
7. Регулятивна функція проявляється в тому, що за допомогою інвестиційного договору здійснюється регулювання відносин між сторонами
8. Єдиного порядку укладення інвестиційного (як різновиду господарського) договору не існує.
9. За критерієм кола осіб розрізняють торги і конкурси таких видів: відкриті і закриті
10. Зміст інвестиційного договору становлять його умови, визначені за погодженням сторін.

11. До істотних умов інвестиційного договору відносяться: предмет, ціна, форми платежу, відповідальність сторін.
12. До випадкових умов можна віднести форми платежу, порядок розгляду спорів.
13. Інвестиційний договір укладається, як правило, в письмовій формі.
14. Повна письмова форма - єдиний документ, підписаний сторонами, до якого додаються супроводжуючі процес його укладання документи: підписаний сторонами текст договору з усіма додатками, протокол розбіжностей (якщо він мав місце), протокол узгодження розбіжностей (якщо розбіжності узгоджувалися і між сторонами було досягнуто компромісу щодо спірних умов договору), судові рішення (якщо спір передавався на розгляд судовим органам)
15. Типова форма інвестиційного договору полягає у вигляді комплексу листів, телеграм, факсограм та інших документів, якими сторони обмінювалися в процесі встановлення договірного зв'язку
16. Інвестиційний договір, як і будь-який господарський договір, є обов'язковим до виконання його сторонами. При цьому сторони договору повинні виконувати свої зобов'язання
17. Дієвою формою оновлення та модернізації, розширення основних активів господарюючого суб'єкта із мінімальними витратами, є лізинг.

Завдання 2. Вкажіть відповідність функцій інвестиційного договору і її характеристики

	Функція	Характеристика	
1	<i>Регулятивна функція</i>	Проявляється в тому, що за допомогою інвестиційного договору здійснюється контроль за ефективністю дій (діяльності) суб'єктів інвестування	А
2	<i>Координаційна функція</i>	Обов'язок сторін договору вжити всіх заходів, необхідних для виконання договірних зобов'язань, з урахуванням інтересів іншої сторони та загальногосподарського інтересу	Б
3	<i>Контрольно-інформаційна функція</i>	Проявляється в можливості забезпечити захист прав і законних інтересів сторін договору	В
4	<i>Охоронна функції</i>	Договір використовується на різних рівнях: загальнодержавному, регіональному (щодо територіальних громад) і локальному (внутрішньо-фірмове планування)	Г
5	<i>Функція планування</i>	Проявляється в тому, що учасники інвестування, заінтересовані у спільній співпраці, розробляють умови інвестиційного договору шляхом погодження своїх позицій (нерідко	Д

		відмінних) щодо договірних умов, які б були прийнятними для всіх сторін договору	
6	<i>Узгодження економічних інтересів сторін договірного зв'язку з загальногосподарськими інтересами</i>	Вкладання коштів у певні об'єкти із застосуванням певної форми інвестування	Є
7	<i>Опосередкування відносин між суб'єктами інвестування щодо забезпечення вкладення інвестицій</i>	Дія цієї функції обумовлена тим, що інвестиційний договір є індивідуальним правовим актом, який забезпечує юридичне оформлення складних і різноманітних зв'язків між учасниками інвестування і складність і різноманітність цих зв'язків зумовлює необхідність відповідного «пристосування» загальних вказівок закону до змісту і середовища функціонування певного інвестиційно- договірного зв'язку.	Ж

Завдання 3. Охарактеризуйте правове регулювання окремих видів інвестиційних договорів та вкажіть їх особливості (табл.4.1)

Таблиця 4.1 Особливості правового регулювання окремих видів інвестиційних договорів

Види договорів	Правове регулювання	Особливості договору
Договір лізингу		
Договір концесії		
Договір на капітальне будівництво		

Завдання 4. Ситуаційне завдання

В країні спостерігаються тенденції зменшення інвестиційної активності. Це виражається, насамперед в зменшенні частки інвестування спрямованого на нарощення економічного потенціалу підприємств, зменшенні використання кредитних інвестиційних ресурсів, насамперед, довготривалих. Крім того, іноземні учасники спільних підприємств спрямовують прибутки не в розширення виробництва, а вивозять їх з країни.

Визначте оптимальні форми участі держави в інвестиційних процесах. Розробіть механізми ліквідації зазначених проблем, максимально використовуючи ринкові методи регулювання та стимулювання інвестиційної

діяльності.

Практичне заняття до теми 5.

ТЕМА 5. ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ КОРПОРАТИВНОГО ІНВЕСТУВАННЯ

Мета: ознайомити здобувачів вищої освіти поняттям, формами та видами корпоративного інвестування, вивчити основні засади використання корпоративного інвестування та особливості використання окремих їх форм.

Питання до опитування:

1. Поняття, форми та види корпоративного інвестування.
2. Основні засади використання корпоративного інвестування.
3. Особливості використання окремих форм корпоративного інвестування.

Практичні завдання:

Завдання 1. Визначте коло суб'єктів корпоративної форми інвестування.

Завдання 2. Проаналізуйте та опишіть особливості, обмеження та заборони щодо участі в корпоративному інвестуванні в контексті засобів державного регулювання господарської діяльності та забезпечення публічного інтересу (табл.5.1).

Таблиця 5.1 Особливості, обмеження та заборони щодо участі в корпоративному інвестуванні

Особливості	
Обмеження	
Заборони	

Завдання 3. Надайте порівняльну характеристику категорій «корпоративне інвестування» та «спільне інвестування» за такими критеріями (табл.5.2).

Таблиця 5.2 Порівняльна характеристика корпоративного та спільного інвестування

Критерій	Корпоративне інвестування	Спільне інвестування
----------	---------------------------	----------------------

Мета розміщення інвестицій		
Кількісний склад учасників, які здійснюють інвестицію		
Співвідношення правомочностей володіння та управління активами		
Право власності на майно, за рахунок якого буде здійснено інвестицію.		
Обсяг відповідальності інвесторів		
Правові підстави діяльності		

Завдання 4. Наведіть загальну характеристику інвестиційних договорів пов'язаних з капітальним будівництвом.

Практичне заняття до теми 6.

ТЕМА 6. ПРАВОВІ АСПЕКТИ ІНОЗЕМНОГО ІНВЕСТУВАННЯ

Мета: ознайомити здобувачів вищої освіти з поняттям іноземних інвестицій та їх ознаками, з поняттям захисту іноземних інвестицій, джерелами правового регулювання в сфері іноземних інвестицій, окреслити основні проблеми щодо правового регулювання захисту іноземних інвестицій

Питання до опитування:

1. Поняття іноземних інвестицій та їх ознаки
2. Поняття захисту іноземних інвестицій
3. Джерела правового регулювання в сфері іноземних інвестицій
4. Принципи правового регулювання в сфері іноземних інвестицій

Практичні завдання:

Завдання 1. Ситуаційна задача.

Громадянин США Френсіс МакАлістер, акціонер юридичної особи, створеної за законодавством України – ПрАТ «УКРСПЕЦТРАКТОРАГРЕГАТ» (володів 7% акцій), придбав у 3 кіпрських компаній по 15% (разом – 45%) акцій того самого ПрАТ за договорами купівлі-продажу. Оплата акцій здійснювалася з рахунку покупця у банку, розташованому у м. Люксембург, на рахунки продавців у банку, розташованому у м. Астана. Придбавши акції, Френсіс МакАлістер вирішив зареєструвати іноземні інвестиції в обласній державній адміністрації за місцезнаходженням ПрАТ і подав відповідні документи.

Питання: Чи можна розглядати придбання Ф. МакАлістером акцій ПрАТ «УКРСПЕЦТРАКТОРАГРЕГАТ» як іноземне інвестування в Україну?

Завдання 2. Визначте гарантії іноземним інвесторам.

Завдання 3. Вкажіть, які є обмеження щодо іноземного інвестування в Україні.

Завдання 3. Опишіть особливості договорів про спільну інвестиційну діяльність за участю іноземних інвесторів.

Завдання 4. Визначте механізм репатріації доходів іноземних інвесторів.

Практичне заняття до теми 7.

ТЕМА 7. ІННОВАЦІЙНЕ ІНВЕСТУВАННЯ

Мета: ознайомити здобувачів вищої освіти з поняттям інноваційного інвестування та його ознаками, вивчити основи організації інноваційної діяльності

Питання до опитування:

1. Інновації як імператив прогресивного розвитку підприємств.
2. Поняття інноваційної діяльності. Основи організації інноваційної діяльності.
3. Підходи до управління інноваційною діяльністю.
4. Ринок інновацій: структура та інституційне забезпечення.
5. Управління інноваційними інвестиціями підприємств.

Практичні завдання:

Завдання 1. Дати відповідь на тестові питання.

1. Новостворені технології (продукція) що істотно поліпшують структуру та якість виробництва вважаються:

- а) новацією;
- б) інновацією;
- в) нововведенням;
- г) немає правильної відповіді.

2. Винахід, новий продукт, якісно відмінний від попереднього аналога, що є результатом інтелектуальної діяльності, закінчених наукових досліджень і розробок вважається:

- а) новацією;
- б) інновацією;
- в) нововведенням;
- г) немає правильної відповіді.

3. Впровадження нового товару належить до такого типу інновацій як:

- а) організаційні;
- б) процесні;
- в) продуктові;
- г) маркетингові.

4. Впровадження нового організаційного методу в діловій практиці підприємства належить до такого типу інновацій як:

- а) організаційні;
- б) процесні;
- в) продуктові;
- г) маркетингові.

5. Впровадження нового способу виробництва або доставки продукту належить до такого типу інновацій як:

- а) організаційні;
- б) процесні;
- в) продуктові;
- г) маркетингові.

6. За якого типу інновацій відбуваються зміни в дизайні продукту або просуванні на ринок?

- а) організаційна інновація;
- б) управлінська інновація;
- в) маркетингова інновація;
- г) немає правильної відповіді.

7. Фізичні або юридичні особи, які провадять інноваційну діяльність, називаються:

- а) інноватори;
- б) суб'єкти інноваційної діяльності;
- в) об'єкти інноваційної діяльності;
- г) інвестори.

8. Інноваційна діяльність спрямована на:

- а) створення суб'єктів інтелектуальної власності, створення об'єктів інтелектуальної власності;
- б) створення об'єктів інтелектуальної власності, науково-технічної продукції, впровадження нових ресурсозберігаючих технологій;
- в) освоєння виробництва нової продукції, створення суб'єктів інтелектуальної власності, створення об'єктів інтелектуальної власності;
- г) розповсюдження принципово нових видів техніки і технологій, створення суб'єктів інтелектуальної власності.

9. Організація інноваційної діяльності здійснюється:

- а) двома способами;
- б) трьома способами;
- в) чотирма способами.

10. Капітал, що використовується для фінансування науково розробок і винаходів та інвестування проєктних актів з підвищеним рівнем ризику це:

- а) акціонерний капітал;
- б) венчурний капітал;
- в) основний капітал;
- г) статутний капітал.

11. Вкажіть, до якого підходу в управлінні інноваційною діяльністю наближений підхід PDCA:

- а) процесний;
- б) системний;
- в) управління проєктами;
- г) немає правильної відповіді.

12. Оберіть правильну послідовність етапів життєвого циклу проєкту:

- а) тестування;
- б) розгортання /впровадження;

- в) дизайн;
- г) виникнення ідеї.

13. Назвіть вимоги до управління життєвим циклом:

- а) ефективне використання часу і ресурсів, призму цілей проєкту; контроль кожного етапу через
- б) чіткий розподіл функціональних обв'язків, розділення технічних і адміністративних функцій;
- в) системність у роботі, належний рівень виконання кожного етапу, чіткий розподіл функціональних обв'язків;
- г) запропоновані відповіді правильні.

14 . Розподіліть функції між виконавцями:

- 1) планування, координація, впровадження інновації;
- 2) вирішення технічних завдань, генерування ідей;
- 3) аналіз бізнессередовища.
- а) керівник проєкту;
- б) маркетолог;
- в) інженер.

15. Оберіть, якому етапу алгоритму впровадження інновацій на підприємстві відповідає інноваційне навантаження III рівня (розробка і комерціалізація ефективних власних інновацій на різних інноваційно майданчиках):

- а) діагностика системи менеджменту;
- б) визначення рівня інноваційного потенціалу підприємства;
- в) діагностика системи інноваційного менеджменту підприємства;
- г) діагностика менеджменту стійкого розвитку.

Завдання 2. Ситуаційна задача.

Винахідник О.Петренко створив діючу модель капців-хамелеонів. Вважаючи ці капці інноваційним продуктом, який може здійснити революцію у світовій взуттєвій промисловості, і виходячи з внутрішнього переконання у тому, що урядові структури України підтримають ідею виробництва таких капців і забезпечать реалізацію ідеї за рахунок коштів державного бюджету, винахідник Д. Білуватий звернувся до юриста за консультацією.

Питання: Наведіть послідовність дій, які винахідник О.Петренко має здійснити, і перелік документів, які він має оформити для отримання коштів державного бюджету на виробництво капців – хамелеонів, виходячи з того, що на момент звернення винахідника за консультацією жодної документації на цей винахід ще не оформлено.

Завдання 3. Опишіть пріоритетні напрями інноваційної діяльності в Україні.

Завдання 4. Визначте порядок формування та затвердження стратегічних та середньострокових пріоритетних напрямів інноваційної діяльності.

Завдання 5. Визначте особливості оподаткування та митного регулювання діяльності: інноваційних підприємств, технологічних парків, наукових парків, індустріальних парків (табл.7.1).

Таблиця 7.1 Особливості оподаткування та митного регулювання діяльності: інноваційних підприємств, технологічних парків, наукових парків, індустріальних парків

Підприємства	Особливості оподаткування	Особливості митного регулювання
Інноваційні підприємства		
Технологічні парки		
Наукові парки		
Індустріальні парки		

Завдання 6. Опишіть етапи ухвалення рішень інвесторами при венчурному фінансуванні.

Завдання 7. Визначте інституціональну структуру ринку інновацій у відповідності до рівнів економічної агрегації (рис.7.1).

Рисунок 7.1 – Інституціональна структура ринку інновацій у відповідності до рівнів економічної агрегації

Завдання 8. Продемонструйте рейтинг інноваційної активності країн за глобальним індексом інновацій.

РЕКОМЕНДОВАНІ ЛІТЕРАТУРНІ ДЖЕРЕЛА ТА ЗАКОНОДАВЧО-НОРМАТИВНІ АКТИ

1. Бліхар М. М. Фінансово-правова відповідальність при здійсненні інвестиційної діяльності. *Вісник Національного університету «Львівська політехніка»*. Сер. : «Юридичні науки». 2017. № 865. С. 169–176.
2. Вінник О. М. Інвестиційне право : навчальний посібник. Київ : Правова єдність, 2009. 616 с.
3. Господарське право: загальна частина : навч. посіб. / К. Р. Резворович та ін. Дніпро : Видавець Біла К. О., 2019. 262 с.
4. Господарський кодекс України від № 436-IV 16.01.2003 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15#Text>.
5. Грибовська Ю. М. Облік і оподаткування інвестиційно-інноваційної діяльності : навчальний посібник / Полтавська державна аграрна академія. Київ : Кондор, 2019. 365 с.
6. Жорнокуй Ю. М., Шуміло О. М., Суц О. П. Інвестиційне право: підручник / за ред. Ю. М. Жорнокуя. Київ : Право, 2015. 512 с.
7. Конституція України : Закон України від 28.06.1996 р. № 254к/96-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр#Text>.
8. Корнеєва Ю. Чи здатні «інвестняні» покращити інвестиційний клімат в Україні? *Економічна правда*. 2021. URL: <https://www.epravda.com.ua/rus/authors/606db18f09bae>.
9. Любашенко В. І., Громовенко К. В. Міжнародне інвестиційне право : навчально-методичний посібник. Одеса : Фенікс, 2018. 125 с.
10. Про акціонерні товариства : Закон України від 27.07.2022 р. № 2465-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2465-20#n1985>.
11. Про господарські товариства : Закон України від 19.09.1991 р. № 1576-XII URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1576-12#Text>.
12. Про державну підтримку інвестиційних проектів із значними інвестиціями в Україні : Закон України від 17.12.2020 р. № 1116-IX URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1116-20#Text>.
13. Про захист іноземних інвестицій на Україні : Закон України від 10.09.1991 р. № 1540а-XII URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1540a-12#Text>.
14. Про інвестиційну діяльність : Закон України № 1560-XII від 18.09.91 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1560-12#Text>.
15. Про інноваційну діяльність : Закон України від 04.07.2002 р. № 40-IV URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/40-15#Text>.
16. Про інститути спільного інвестування : Закон України від 05.07.2012 р. № 5080-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5080-17#Text>.

17. Про режим іноземного інвестування : Закон України від 19.03.96 р. № 93/96-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/93/96-вр#Text>.
18. Про ринки капіталу та організовані товарні ринки : Закон України від 23.02.2006 р. № 3480-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/3480-15#Text>.
19. Рубцова-Каменська Г. Державне управління інвестиційною діяльністю за участю іноземного інвестора. *Господарське право і процес*. 2019. № 10. С. 66-72.
20. Стратегії розвитку сфери інноваційної діяльності на період до 2030 року. URL: zakon.rada.gov.ua/laws/show/en/526-2019-p.
21. Суц О.П. Цивільні правовідносини з корпоративного інвестування : монографія. Київ : Право, 2017. 200 с.
22. Федоров Г.О. Інвестиційна діяльність в Україні: історико-правовий аналіз. *Право і суспільство*. 2019. № 4. С. 230-236.
23. Фінансове право України (у схемах, таблицях та коментарях) : навчальний посібник / К. А. Гурковська, О. Б. Мороз, Ю. С. Назар, Л. М. Сукмановська. Львів : ЛьвДУВС, 2016. 308 с.
24. Чорнобай А. В. Інвестиційна складова політики доходів. *Інвестиції: практика та досвід*. 2021. № 6. С. 48-51.
25. Шишка Р.Б. Інвестиційне право України : навчальний посібник. Київ : ЛіраК, 2015. 328 с.
26. Шишпанова Н. О. Напрями активізації інвестиційної діяльності страхових компаній України. *Агросвіт*. 2019. № 21. С. 59-65.
27. Ярема В. І., Манзюк В. В., Вашкович В. В. Правові основи інвестиційної діяльності : навчально-методичний посібник. Ужгород : Видавництво УжНУ, 2017. 38 с.

Навчальне видання

Інвестиційне право

Методичні рекомендації

Укладачі

Шишпанова Наталія Олександрівна
Кормишкін Юрій Анатолійович

Формат 60x84 1/16 Ум. друк. арк. 2,5

Тираж 30 прим. Зам. № _____

Надруковано у видавничому відділі

Миколаївського національного аграрного університету.

54020 м. Миколаїв, вул. Георгія Гонгадзе, 9

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК № 490 від 20.02.2013 р.